

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและความมุ่งหมายของการวิจัย

เมื่อสังเกตคำที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ในภาษาไทยปัจจุบัน จะเห็นว่ามีคำจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจจัดเป็นคู่ ๆ ได้ โดยคำแต่ละคู่มีพยัญชนะต้นแตกต่างกัน เช่น บางคู่พยัญชนะต้นเป็น อักษรกลางกับอักษรสูงหรืออักษรต่ำ บางคู่พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงกับอักษรต่ำ บางคู่พยัญชนะต้นเป็นเสียงควบกล้ำ ร, ล, ว กับพยัญชนะต้นเป็น ร, ล, ว เป็นต้น แม้วลีคำคู่เหล่านี้จะมีที่ใช้ต่างกัน ในภาษา และมีความหมายต่างกัน แต่ลักษณะเด่นของคำแต่ละคู่ก็คือ เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกันอยู่คงตัวอย่างต่อเนื่อง

คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางกับอักษรสูงหรืออักษรต่ำ

ปั้น [pan ²]	B ₁ ^๑	(ก.)	ทำให้หมุน
ผัน [phan ⁵]	A ₁	(ก.)	หมุน
เกี้ยว [kiau ²]	B ₁	(ก.)	ตัด เช่น เกี้ยวข้าว
เคี้ยว [khiau ¹]	A ₂	(น.)	เครื่อง เกี้ยวข้าวและหญารูปโค้ง

คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงกับอักษรต่ำ

เขี้ยว [khiau ³]	C ₁	(น.)	ฟันแหลมคมสั้น สำหรับใช้ฉีกเนื้อและอาหารอยู่ระหว่างฟันกับกราม
เคี้ยว [khiau ⁴]	C ₂	(ก.)	บดให้ละเอียดด้วยฟัน

หุยก [jut²] D₁S (น) ชะงัก, นิ่ง, อยู่กับที่
 ยุก [jut⁴] D₂S (น) จุก, กิ่งไว้

คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงควบกล้ำกับ ร, ล, ว หรือพยัญชนะต้นเป็น ร, ล, ว โดยไม่มี
 พยัญชนะอื่นมาควบกล้ำ

กรอบ [kro:p²] D₁L (น) ส่วนที่ประกอบตามรูปชอบ
 รวบ [ro:p³] D₂L (น) การเวียนไปบรรจบถึงกัน
 ปลง [ploŋ¹] A₁ (น) เอลง
 ลง [loŋ¹] A₂ (น) ไปสู่เบื้องต่ำ, ตรงกันข้ามกับขึ้น
 พรอง [phro:ŋ³] B₂ (ว) นอยไป, ไม่เต็ม, ยวบไป
 ร้อง [ro:ŋ³] B₂ (น) รอยลึกยาว

คำในภาษาไทยนอกจากจะแสดงความแตกต่างในเรื่อง เสียงพยัญชนะต้นทั้งได้
 กล่าวแล้ว ยังมีคำอีกมากมายหลายคู่ที่แสดงความแตกต่างในเรื่อง เสียงวรรณยุกต์แต่เพียง
 เรื่องเดียว เช่น

ขึ้น [chiin⁴] C₂ (น) เปิกขุม, ไม่นั่งที่เดียว
 ขึ้น [chiin³] B₂ (น) สก
 ม้วน [muan¹] A₂ (น) ท้ายสูบให้ เป็นตัวบุหรี่
 ม้วน [muan⁴] C₂ (น) สิ่งของที่คดหรือพันห่อตัวอยู่ เช่นผ้าหรือกระดาษ

ในภาษาไทยที่ใช้อยู่ทั่วไป คำคู่ที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เสียงพยัญชนะต้น
 และเสียงวรรณยุกต์ทั้งได้กล่าวมาแล้วนี้ มีอยู่เป็นจำนวนมากจนเป็นที่น่าสังเกตุ นอกจากนั้น
 เมื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ค้นหาคำข้อมูลเพิ่มเติมจากพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 พ.ศ. ๒๕๕๓ พจนานุกรมไทยของกระทรวงศึกษาธิการ และอักษรรากฐานศัพท์ของ
 หมอบรัดเลย์ เป็นต้น ก็พบว่ายังมีคำคู่ที่มีลักษณะดังกล่าวอีกมากมายซึ่ง เป็นคำคู่ที่ใช้อยู่ใน

ภาษาปัจจุบันบ้าง เป็นคำเก่าบ้าง และเป็นคำที่พบในภาษาถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยบ้าง ทำให้ผู้เขียนเกิดความสนใจที่จะรวบรวมคำข้อมูลจากภาษาถิ่นเหนือ ถิ่นอีสาน และถิ่นใต้ของไทยมาพิจารณาคำย ผลปรากฏว่าในภาษาถิ่นต่าง ๆ มีลักษณะของคำคู่ดั้งเดิมอยู่มากมายท่านอง เกี่ยวกับภาษากรุงเพา จนน่าจะตั้ง เป็นข้อสมมติฐานได้ว่า การที่คำสองคำมีการผิดแผก (contrast) กันที่พยัญชนะต้นคือ ระหว่างพยัญชนะต้นซึ่ง เป็นอักษรกลางกับอักษรสูงหรืออักษรต่ำ และพยัญชนะต้นซึ่ง เป็นอักษรสูงกับอักษรต่ำ โดยที่ความหมายของคำคู่กันยังสัมพันธ์กันอยู่นั้น เป็นเพราะ วิธีการแปลงคำ (word derivation) วิธีหนึ่งของภาษาไทย หมายความว่า เมื่อต้องการคำใหม่ในภาษาก็สร้างคำขึ้นโดยให้เสียงพยัญชนะต้นของคำใหม่ เป็นเสียงที่คู่กับ เสียงพยัญชนะต้นของคำเดิมในลักษณะที่กล่าวแล้ว เช่น คำเดิมมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ ก็ทำให้ เป็นอักษรสูง หรือคำเดิมมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง ก็ทำให้ เป็นอักษรต่ำ เป็นต้น ส่วนคำที่ผิดแผกกันที่เสียงวรรณยุกต์เพียงอย่างเดียวนั้นก็ท่านอง เกี่ยวกับ อาจจะกล่าว ได้ว่าลักษณะของกฎ เปลี่ยนแปลงนี้ก็ เคย เป็นวิธีการแปลงคำอีกวิธีหนึ่งของภาษาไทย คือ เมื่อต้องการคำใหม่ที่มีความหมายใหม่ในภาษา ก็เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ของคำเดิมเสีย แต่ความหมายของคำใหม่นั้นก็ยังคง เกี่ยวเนื่องกันอยู่กับความหมายของคำเดิมมากบ้าง น้อยบ้าง วิธีการแปลงคำเช่นนี้ เคยมีนักภาษาศาสตร์บางคนตั้งสมมติฐานไว้ว่า เป็นวิธีการสร้างคำในภาษาไทดั้งเดิม (Proto-Tai) คำคู่ที่น่ามาศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้บาง คู่จึงอาจจะสืบมาจากภาษาดั้งเดิม (Proto-Language) บ้าง แต่ก็อาจเป็นได้ว่า คำบางคู่เกิดจากการใช้วิธีสร้างคำแบบเดียวกันนี้สร้างคำขึ้นใหม่เฉพาะในภาษาไทยสยาม (Siamese) เอง ทั้งนี้ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนจึงได้พยายามเก็บรวบรวมคำข้อมูลซึ่งมีลักษณะ เป็นคู่ ๆ จากพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ (Tai languages and dialects) นอกประเทศไทย หรือจากผลงาน

ศึกษาค้นคว้าของนักภาษาศาสตร์ เปรียบเทียบชาวต่างประเทศด้วย เพราะภาษาไทยถิ่น
นอกประเทศเหล่านี้ ตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ เปรียบเทียบ (Comparative Linguistics)
ถือว่าเป็นภาษาลูก (daughter languages) เช่นเดียวกับภาษาไทยสยาม ซึ่งแตก
แยกมาจากภาษาแม่เดียวกันคือภาษาไทยดั้งเดิม ถ้าคำข้อมูล เป็นคำ ๆ ในลักษณะดังกล่าว
ปรากฏอยู่ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ด้วย ก็อาจช่วยสนับสนุนได้ว่าวิธีการแปลงคำนั้นได้เคย
กระทำกันมาแล้วในภาษาไทยดั้งเดิม ก่อนการแตกแยกออกเป็นภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ หรือถ้า
ไม่พบคำดังกล่าวในภาษาไทยถิ่นเหล่านั้นก็อาจสรุปได้ว่า วิธีการแปลงคำเป็นวิธีการที่เกิด
ขึ้นใหม่ และใช้เฉพาะในภาษาไทยสยามเท่านั้น

ความมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อาจแบ่ง เป็น ๒ ประการคือ

๑. เพื่อแสดงให้เห็นว่า คำข้อมูล เป็นคำ ๆ ที่พบเป็นจำนวนมากในภาษาไทย
ถิ่นต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศไทยนั้น อาจช่วยสนับสนุนข้อสมมุติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลง
ซึ่งเกิดขึ้นที่เสียงพยัญชนะต้นและเสียงวรรณยุกต์ของคำแต่ละคำ โดยที่ความหมาย
ของคำเหล่านั้นยังสัมพันธ์กันอยู่ เป็นวิธีการแปลงคำเพื่อสร้างคำใหม่ขึ้นใช้วิธีหนึ่งใน
ภาษาไทย

๒. เพื่อศึกษาลักษณะและหลักเกณฑ์ของการแปลงคำดังกล่าว

ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้ได้เก็บรวบรวมคำข้อมูลซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกันเป็นคำ ๆ
จากภาษาไทยกรุงเทพฯ หรือไทยสยาม และภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ
ไทย ภาษาไทยถิ่นในประเทศนั้นผู้เขียนได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากถิ่นละ ๓ ภาษา °

° ภาษาเหล่านี้ส่วนมากได้มีผู้ศึกษาวิจัยเรื่อง เกี่ยวกับระบบเสียงไว้แล้ว เช่น
ภาษาเชียงใหม่, อุบลฯ, โคราช, นครศรีธรรมราช, สงขลา, และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น.

คือถิ่นเหนือ ไค้แก่ภาษา เชียงใหม่ ลำพูน น่าน, ถิ่นอีสาน ไค้แก่ภาษาขอนแก่น อุดลดา
 โคราช, และถิ่นใต้ ไค้แก่ภาษานครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ เป็นต้น ส่วนภาษาไทย
 นอกประเทศนั้น ผู้เขียนพยายามรวบรวมจากผลงานศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเท่าที่จะหาได้
 ดังนี้

ภาษาไทย	ผู้ศึกษา
Lungchow	Fang-kuei LA
Po-ai	
Saek *	
Yay	
White Tai	
Black Tai	William J. Gedney
Red Tai	
Lei Ping	
Lung Ming	
BacVa (Nung)	
Tai Nuea	Jimmy G. Harris
Tai Khanti	
(tay ⁴ lə ⁵)(TL)	
(tay ⁴ maw)(TM)	
(tay ⁴ nə ⁵)(TN)	Tai Nua (Chinese Shan)

* ผู้เขียนขอศึกษา ภาษา Saek ไว้ในกลุ่มเดียวกับภาษาไทยนอกประเทศ เพราะ
 ภาษาทั้งสองนี้เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศ และนักภาษาศาสตร์ไม่ได้จัดให้อยู่ในกลุ่ม
 ของภาษาไทยสยามเหมือนภาษาถิ่นอื่น ๆ ในประเทศไทย

ทั้งนี้ข้อมูลจากภาษาไทถิ่นอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ผู้เขียนขอถือว่าอยู่นอก

ขอบเขตของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. รวบรวมคำข้อมูล เป็นคำ ๆ จากพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พจนานุกรมไทยของกระทรวงศึกษาธิการ อักษรภิธานศัพท์ของหม่อมרכתเล, พจนานุกรม
ไทยยวน-ไทย-อังกฤษ, พจนานุกรมภาคอีสานภาคกลาง เป็นต้น

๒. รวบรวมและทดสอบคำข้อมูล เป็นคำ ๆ จากผู้ออกภาษาภาคเหนือ, ผู้ออก
ภาษาภาคอีสาน, และผู้ออกภาษาภาคใต้ ภาคละ ๓ จังหวัด

๓. เก็บรวบรวมข้อมูลภาษาไทถิ่นอื่น ๆ จากผลงานศึกษาค้นคว้าของนักภาษา
ศาสตร์ เปรียบเทียบทั้งไค้กล่าวมาแล้ว

๔. สืบหาและศึกษาลงานค้นคว้าวิจัยของนักภาษาศาสตร์ที่ไค้วิจัยเกี่ยวกับ
เรื่องการแปลงคำในภาษาอื่น ๆ ที่เชื่อว่า เกี่ยวข้องกับภาษาไทย เช่นภาษาจีนหรือภาษา
อื่น ๆ ในตระกูล Sino-Tibetan เป็นต้น

๕. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และตีความ เพื่อสนับสนุนสมมุติฐานที่ว่าภาษาไท
ถิ่นเดิมมีวิธีการสร้างคำขึ้นใช้ภาษาไค้วิธีหนึ่งคือ การแปลงคำ การแปลงคำนี้อาจ
กระทำที่พยัญชนะต้นหรือที่เสียงวรรณยุกต์ของคำเดิมก็ได้ ทำให้เกิดคำที่มีความหมาย
ใหม่ แต่ความหมายใหม่นี้ยัง เกี่ยวเนื่องกับความหมายของคำเดิม

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

- ๑. ทำให้เข้าใจคำในภาษาไทยไค้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในค่านความหมาย
- ๒. ทำให้เห็นว่าในภาษาไทยสยาม เคยมีวิธีการสร้างคำขึ้นใช้วิธีหนึ่งคือ
วิธีการแปลงคำ

๓. ผลจากการวิจัยอาจช่วยให้อำจรรพ์เห็นทางที่จะทราบได้ว่า การแปลงคำเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นใหม่ในภาษาไทยสยามหรือ เป็นวิธีการที่สืบมาจากภาษาไทดั้งเดิม

๔. ผลจากการวิจัยและข้อมูลจากวิทยานิพนธ์นี้อาจช่วยให้นักภาษาศาสตร์เห็นว่าต่อไปได้ว่า ในภาษาอื่น ๆ ที่รวมตระกูลกับภาษาไทย เคยมีวิธีการแปลงคำที่อยู่ในระบบภาษาบ้างหรือไม่

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทดั้งเดิมและการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ทางเชื้อสายระหว่างภาษาไทกับภาษาจีนซึ่งเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์นี้

ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ถ้าคนที่ใช้ภาษายังติดต่อกันอยู่ ก็สามารถรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษาของตนได้ ภาษาก็จะเปลี่ยนไปด้วยกัน แต่คนที่ใช้ภาษาเดียวกันต่างก็แยกย้ายกันไป จนบางทีขาดการติดต่อกันอย่างเด็ดขาด ทำให้ไม่อาจรู้ความเปลี่ยนแปลงในภาษาของอีกพวกหนึ่ง ภาษาก็แตกต่างกันไปได้ แต่ถ้านำภาษาเหล่านี้มาศึกษาดู จะพบว่าความเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปอย่างมีระบบ ทำให้สามารถสอบสวนได้ว่า เคยเป็นภาษาเดียวกัน หรือ เรียกว่า เป็นภาษาที่มีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสาย (genetic relation) นักภาษาศาสตร์หลายคนได้พยายามศึกษา เปรียบเทียบภาษาไทถิ่นต่าง ๆ โดยรวบรวมคำรวมเชื้อสาย^๒ (cognates) จากภาษาเหล่านี้มาหาหน่วยเสียงปฏิภาคในภาษา (sound correspondence) แล้วจึงมีการสร้างหรือกำหนด

^๑ดูพระยาอนุমানราชชน, นิรุกติศาสตร์ ภาค ๑ (พระนคร : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, ๒๕๑๔), หน้า ๔๐.

^๒ Cognates ได้แก่คำศัพท์ที่มีปรากฏอยู่ในภาษาซึ่งเชื่อว่ามีความสัมพันธ์กัน เป็นคำที่ใช้ยืนยันว่าภาษาที่มีคำเหล่านั้นน่าจะมาจากภาษากิ่งเดิมเดียวกัน โดยมากคำศัพท์เหล่านั้นมักเป็นศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่นคำเรียกญาติพี่น้อง คำเรียกสวนต่าง ๆ ของร่างกาย คำเรียกชื่อสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งนักภาษาศาสตร์เชื่อว่า

ภาษาขึ้นมาใหม่ (reconstruct) เรียกว่าภาษาคั้งเดิม วิธีการแบบนี้เรียกว่า
ระเบียบวิธีเปรียบเทียบ (Comparative Method)^๒

ดร. วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ ได้อธิบายเกี่ยวกับภาษาไทถิ่นต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่
ทั้งในและนอกประเทศไทยไว้ในบทความเรื่อง "แนะแนวการศึกษาภาษาถิ่นไท" ว่า

ภาษาที่จัดได้ว่า เป็นภาษาใหม่ใช้พูดกระจายอยู่ตามอาณาบริเวณ
ตั้งแต่จีนตะวันตกเฉียงใต้จนถึงแหลมมลายู ในบริเวณจีนตะวันตกเฉียงใต้
มีพูดอยู่ในมณฑลกว๋างสีและยูนนาน และบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับเวียดนาม
เหนือ ในเวียดนามมีกลุ่มผู้ใช้ภาษาไทกระจายอยู่เป็นแห่ง ๆ ทั้งเวียดนาม
เหนือและเวียดนามใต้ ในพม่า มาเลเซีย และอินโดจีนก็เช่นเดียวกัน ใน
ประเทศไทยและประเทศลาว ภาษาไทยเป็นภาษาของชนกลุ่มใหญ่ เป็น
ภาษาประจำชาติ ผู้พูดภาษาเรียกตัวเองว่าเป็นคนไทยและลาว คนไท
กลุ่มย่อย ๆ ที่กระจายอยู่ในที่อื่น ๆ เรียกตัวเองต่าง ๆ กันไป เช่น ไท
ยอ แสกล้อ ฯลฯ แต่เวลาศึกษาภาษาไทถิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ นักภาษาศาสตร์
มักเรียกชื่อผู้พูดภาษาตามชื่อท้องถิ่นบ้าง ตามลักษณะสีของเสื้อผ้า
ที่ใส่แดงกายบาง เช่นไทยดำ ไทยแดง ฉาน ไท นุง ไปอายุ ถ้าเรา

คำเหล่านี้เป็นคำที่ใช้มาแต่โบราณ ไม่ใช่คำที่เกิดขึ้นใหม่

ดู ปรานี กุลละวณิชย์, "การเปลี่ยนแปลงของภาษา," เอกสารการสอน
สุวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๘-๑๕ (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
๒๕๒๕), หน้า ๓๒๕.

ดร. วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ ใช้คำนี้ในบทความเรื่อง "แนะแนวการศึกษา
ภาษาถิ่นไท" ว่า "สืบสร้าง".

ดูตัวอย่างระเบียบวิธีเปรียบเทียบใน Ronald W. Langacker, "The
Comparative Method," Language and Its Structure, pp. 207-219.

ให้คนไทจากถิ่นต่าง ๆ เหล่านี้มาพูดคุยกัน จะพบว่าบางถิ่นพอจะพูดจา
เข้าใจกันได้ แต่บางถิ่นจะไม่รู้เรื่องกันเลย

นักภาษาศาสตร์ เปรียบเทียบ เช่นองรี มาสเปโร (Henri Maspéro) ได้
ศึกษาและจัดกลุ่มภาษาไทถิ่นเหล่านี้ไว้ ใน พ.ศ. ๒๔๕๕ เขาได้เขียนบทความเรื่อง
"Contribution à l'étude du système phonétique des langue tai"^๒
ซึ่งเป็นการศึกษาโดยอาศัยระบบเสียง เป็นหลักและดูจากเกณฑ์ในการแบ่ง ๒ ข้อคือ

๑) พัฒนาการของพยัญชนะ voiced stops และพยัญชนะ
preglottalized หรือที่มาสเปโรเรียกว่า "mi-sourdes" ในภาษาไท
กึ่ง เคิม

๒) พัฒนาการของพยัญชนะควบกล้ำ (cluster) ในภาษาไทกึ่ง เคิม
แต่ในที่สุดมาสเปโรก็ยังไม่พอใจผลการจัดกลุ่มภาษาไทนี้

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ดร. ฟังก้วย หลี่ (Fang-kuei Li) ได้เสนอ
บทความเรื่อง "A Tentative Classification of Tai Dialects" ซึ่ง
เกี่ยวกับการทดลองจัดหมวดหมู่ภาษาไทถิ่นต่าง ๆ^๓ ให้เป็นระเบียบยิ่งขึ้นหลังจาก
ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาเหล่านี้มา เป็นเวลานาน คือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ รวมทั้ง

วิไลวรรณ ษนิฐานันท์, "แนวทางการศึกษาภาษาถิ่นไท," คำบรรยาย
ในการสัมมนาอาจารย์วิชาภาษาไทย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษาศึกษา, ๒๕๑๗),
หน้า ๒๗๑.

^๒ Henri Maspéro, "Contribution à l'étude du système
phonétique des langue tai," BEFEO 11(1911): 153-169.

^๓ Fang-Kuei Li, "A Tentative Classification of Tai
Dialects," Culture in history: essays in honor of Paul Radin
(1960): 951 - 959.

ได้เขียนบทความเกี่ยวกับภาษาไทถิ่นต่าง ๆ ไว้หลายเรื่อง คร.หลี่ได้แบ่งภาษาถิ่นเหล่านี้อย่างคร่าว ๆ เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ๓ กลุ่มคือ

- ๑. กลุ่มภาคตะวันตกเฉียงใต้ (The Southwestern group)
- ๒. กลุ่มภาคกลาง (The Central group)
- ๓. กลุ่มภาคเหนือ (The Northern or Northeastern group)

การจัดแบ่งกลุ่มภาษาไทนี้อาศัยหลักฐาน ๓ ประการคือ

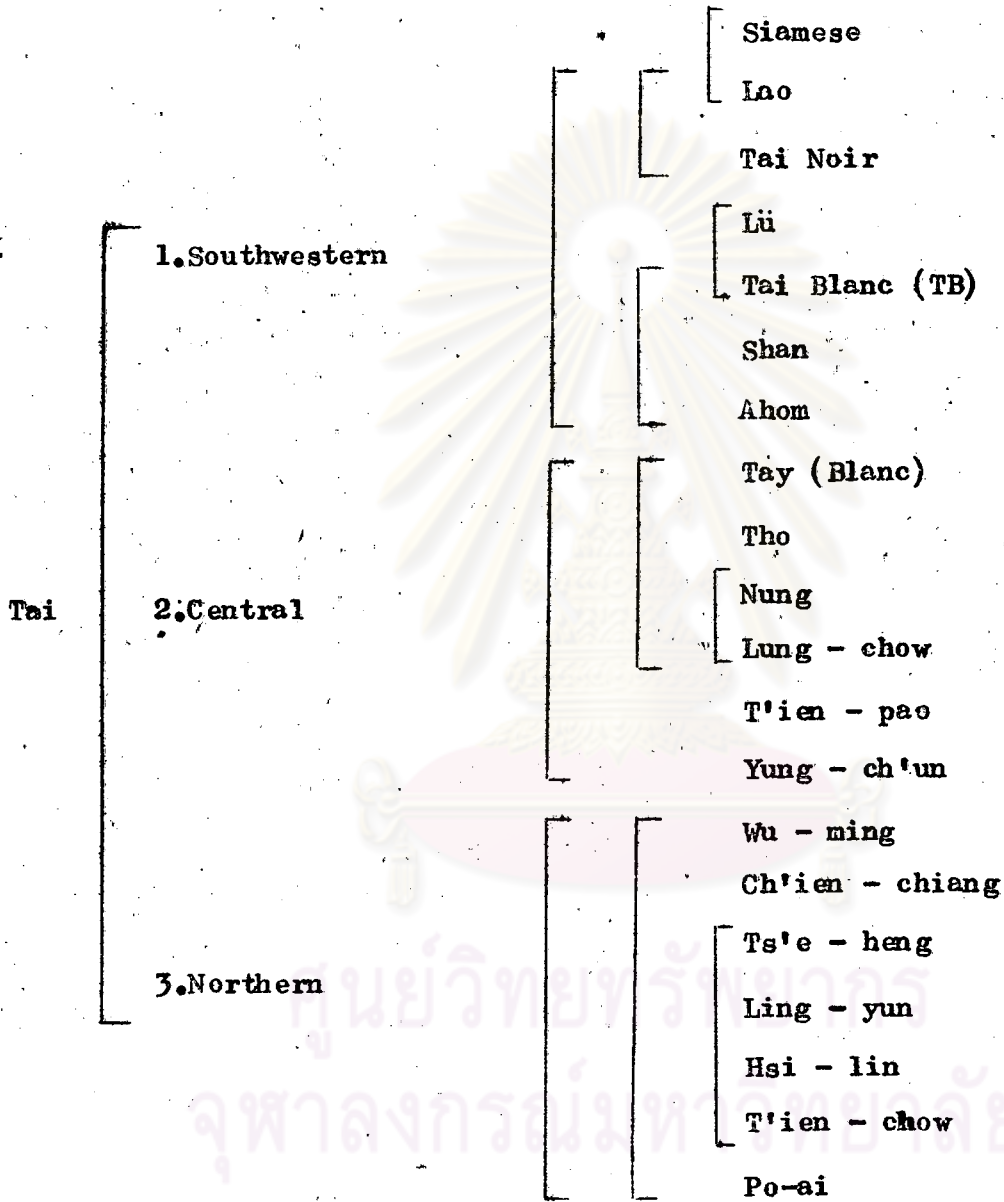
- ๑. การกระจายของคำศัพท์ (The distribution of vocabulary)
- ๒. การกระจายลักษณะทางเสียงที่สำคัญในคำศัพท์ (The distribution of certain special phonological features in the vocabulary)
- ๓. ลักษณะวิวัฒนาการทางเสียงที่เป็นไปเฉพาะกลุ่ม (Specific phonological development characteristic of a certain group)

การแบ่งภาษาถิ่น Tai ออกเป็น ๓ กลุ่มเช่นนี้ คร. วิไลวรรณ กล่าวว่า

อาจนับได้ว่า เป็นการแบ่งตรงตามสภาพภูมิศาสตร์ด้วย เพราะกลุ่มทางเหนืออยู่สูงสุด คือทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน กลุ่มภาคกลางก็คืออาณาเขตที่ติดต่อกับแคว้นระหว่างจีนและเวียดนาม และกลุ่มภาคตะวันตกเฉียงใต้คือ กลุ่มที่มีพู่กันในประเทศ เวียดนาม พม่า ลาว และไทยซึ่งอยู่ต่ำสุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คร.หลี่ ได้เสนอแผนผังการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นไทไว้ดังนี้ ๑

Li, "A Tentative Classification of Tai Dialects," p. 958.

ภาษาถิ่นในแผนผังนี้ไม่ใช่ภาษาถิ่นไททั้งหมด แต่เป็นการแบ่งกลุ่มภาษาเท่าที่ คร.หลี่นำมา
ใช้เป็นข้อมูล.

เมื่อนักภาษาศาสตร์สนใจศึกษาและจัดหมวดหมู่ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ทำให้เขามองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนได้ชัดเจนขึ้นมา นักภาษาศาสตร์คนแรกที่เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนเป็นความสัมพันธ์ทางเชื้อสายได้แก่องรี มาสเปโร เขาได้เขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ และ พ.ศ. ๒๔๖๓ คือเรื่อง "Contribution à l'étude du système phonétique des langues tai" และ "Le dialecte de Tch'ang - Ngan sous les T'ang"^๑ ตามลำดับ นักภาษาศาสตร์ที่สำคัญอีกคนหนึ่งคือ เคิร์ต วูล์ฟ (Kurt Wulff) ซึ่งได้พยายามเปรียบเทียบคำภาษาจีนและภาษาไทยอย่างจริงจัง เป็นครั้งแรก^๒ ทำให้ความสนใจเรื่องนี้แพร่หลายยิ่งขึ้น ส่วนคร. หลี่ นั้น นอกจากได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ แล้วยังได้เคยศึกษาภาษาจีนโบราณ^๓ และจากการ reconstruct ภาษาจีนโบราณนี้เอง ทำให้คร. หลี่ เริ่มเชื่อว่าภาษาไทยกับภาษาจีนมีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสาย เขาได้เขียนบทความชื่อ "Sino - Thai" เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖^๔ และ

^๑ Henri Maspéro, "Le dialecte de Tch'ang-Ngan sous les T'ang," BEFEO 20(1920): 1 - 124.

^๒ Kurt Wulff, "Chinesisch and Tai: sprachvergleichende Untersuchungen," Copenhagen: Levin and Munksgaard, 1934.

^๓ Li ได้ศึกษาภาษาจีนโบราณสมัยราชวงศ์โจว (๕๗๕ ปี ก่อนพุทธศักราช - พ.ศ. ๒๔๗) กับราชวงศ์ฉิน (พ.ศ. ๓๒๒ - พ.ศ. ๓๓๖) โดยการ reconstruct ภาษาดั้งกล่าวขึ้นมาจากหนังสือโคลงกลอนโบราณของจีนชื่อ Shih Ching ซึ่งเป็นวรรณกรรมร้อยกรองเล่มแรกของจีน

^๔ Fang-kuei Li, "Sino-Thai," in Computational Analysis of Asian and African Languages, ed. Mantaro J. Hashimoto (N.P.: n.p., 1976), pp. 39 - 48.

ได้เสนอหลักฐานคือ คำรวมเชื้อสายที่แสดงเสียงปฏิภาคอย่างเด่นชัด ทำให้ความเชื่อเรื่องความสัมพันธ์กันทางเชื้อสายหนักแน่นขึ้น นักภาษาศาสตร์ที่สำคัญซึ่งสนใจทางค่านี้นักคนอื่น ๆ ได้แก่ คร. วิลเลียม เจ. เกดเนีย (William J. Gedney) และ เซอเรน เอเกรอด (Søren Egerod) เป็นต้น

นอกจากจะมีนักภาษาศาสตร์เชื่อว่า ภาษาไทกับภาษาจีนมีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสายแล้ว ยังมีนักภาษาศาสตร์บางคนที่มีความเห็นแตกต่างออกไป เช่น เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๔๓ กุสตาฟ ชเลเกล (Gustav Schlegel) สังเกตเห็นว่าคำในภาษาไทยมีลักษณะคล้ายภาษามลายูซึ่งอยู่ในตระกูล Malayo - Polynesian มาก^๑ และยังสังเกตเห็นว่าภาษาไทยและภาษามลายูมีระเบียบการเรียงคำเข้าประโยคอย่างเดียวกัน เช่น เรียงประโยคแบบ ประธาน-กริยา-กรรม หรือมีคำวิเศษณ์อยู่หลังกริยา และคำคุณศัพท์อยู่หลังคำนาม เป็นต้น ส่วนเตเรียง เดอลากูเปรี (Terrien de Lacouperie) กล่าววว่า ภาษาไทควรจัดเป็นภาษาตระกูล Tai - Shan^๒ และนอกจากนั้นยังมี พอล เค เบเนดิกต์ (Paul K. Benedict) ที่เชื่อว่า ภาษาไทกับภาษาจีนไม่ได้มีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสาย ทั้งนี้เพราะระเบียบการเรียงคำในภาษาทั้ง ๒ นี้ต่างกัน ภาษาจีนนั้นคำขยายอยู่หน้าคำที่ถูกขยาย แต่ภาษาไทยคำขยายอยู่หลังคำที่ถูกขยาย เป็นต้น นอกจากนั้นเขายังกล่าวด้วยว่า คำในภาษาไทยและภาษาจีนที่เหมือนกันหรือมีใช้ร่วมกัน

^๑ Paul K. Benedict, "Egerod: Benedict's Austro-Thai Hypothesis and the Traditional View on Sino-Thai Relationship-Comment," p. 61.

^๒ Søren Egerod, "Benedict's Austro-Thai Hypothesis and the Traditional Views on Sino-Thai Relationship," p. 51.

อยู่นั้น เป็นผลของการที่ภาษาต่างตระกูลก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน คือมีการยืมคำกันใช้นั้นเอง เบนดิคท์เชื่อว่า ภาษาไทยมีลักษณะคล้ายภาษาอินโดนีเซีย หรือเรียกว่าภาษา Austro-Thai และมีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกับภาษาดังกล่าว เขาได้เสนอความคิดเห็นนี้ในบทความชื่อ "Thai, Kadai and Indonesian" ในปี ๑๙๔๒" กล่าวว่า คำไทยปัจจุบันมีลักษณะเด่นคือ เป็นคำพยางค์เดี่ยวและมีเสียงวรรณยุกต์ นอกจากนี้ยังมีลักษณะคล้ายคำในภาษาอินโดนีเซีย โดยเฉพาะคำพ้อง ๆ ในภาษา เบนดิคท์เชื่อว่า แต่เดิมคำภาษาไทยเป็นคำหลายพยางค์และต่อมาได้ลดจำนวนพยางค์ลงเหลือเพียงพยางค์เดี่ยว แต่ภาษาอินโดนีเซียซึ่ง เป็นคำหลายพยางค์และไม่มีเสียงวรรณยุกต์ยังคงรักษาลักษณะคำหลายพยางค์ในภาษาดังเดิมไว้ คำไทยนั้น เมื่อกร่อนลงเหลือเพียงพยางค์เดี่ยวก็ได้เพิ่มระบบวรรณยุกต์ขึ้น และเลิกใช้การเติมวิภัติปัจจัยต่าง ๆ ในบทความดังกล่าว เบนดิคท์ได้ยกตัวอย่างคำภาษาไทยดั้งเดิมซึ่ง เป็นคำพยางค์เดี่ยว เปรียบเทียบกับคำภาษาอินโดนีเซียดั้งเดิม เพื่อแสดงให้เห็นเสียงปฏิภาคและจำนวนพยางค์ระหว่างภาษาทั้งสองนี้เช่น

	<u>ไทย</u>	<u>อินโดนีเซีย</u>
"moon"	*blüān	* bulan
"day"	*wān	* wari
"rice-field"	*na	* bəná
"bird"	*nók	* manuk
"eye"	*ta	* mata
"door"	*tu	* pintu
"I"	*ku	*'aku'

Paul K. Benedict, "Thai, Kadai and Indonesian: a new alignment in Southeastern Asia," AA, 44.4 (1942): 576 - 601.

เบเนดิกต์กล่าวว่า การที่ภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไปมากเช่นนี้ก็เนื่องจากอิทธิพลของภาษาจีน คือคำภาษาไทยกับภาษาจีนที่มีใช้ร่วมกันอยู่นั้น น่าจะเป็นคำที่ภาษาไทยยืมจากภาษาจีนในสมัยก่อนมากกว่าจะคิดว่าเป็นภาษารวมตระกูลกันมา คำบางชุดเป็นคำยืมทางวัฒนธรรม (cultural loan words) เช่น ม้า อานม้า ชี เป็นต้น เพราะคนไทยไม่เคยเลี้ยงม้าหรือขี่ม้ามาก่อนจึงไม่ควรจะมีคำเหล่านี้ใช้ เมื่อรู้จักใช้ม้าคืออาจได้รับวัฒนธรรมจากจีน จึงได้ยืมคำดังกล่าวจากภาษาจีนมาใช้ทั้งชุด โดยเฉพาะการนับเลข ๒ ถึง ๑๐ ของไทยคล้ายกับจีนมาก ส่วนเลข ๑ นั้นไม่ตรงกันก็น่าจะเป็นคำเดิมของไทย ความคิดของ เบเนดิกต์ เกี่ยวกับเรื่องนี้มีนักภาษาศาสตร์อื่น ๆ ได้วิพากษ์วิจารณ์ไว้หลายคน เช่น เซอเรน เอเกอร์ด เชียนบทความเรื่อง "Benedict's Austro-Thai hypothesis and the traditional views on Sino-Thai relationship" และวิลเลียม เจ เกตนิยเขียนบทความเรื่อง "On the Thai Evidence for Austro-Thai" เป็นต้น

สำหรับคนไทยซึ่งเป็นเจ้าของภาษาเองนั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เสรีบริโกเศศ (พระยาอนุমানราชชน) ได้เขียนหนังสือเรื่อง ไทย-จีน ซึ่งเป็นการรวบรวมผลงานศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งคำภาษาโดยละเอียด ท่านเองก็สังเกตเห็นว่าคำภาษาไทยกับคำภาษาจีนกว้างๆ หลายคำมีเสียงคล้ายกัน และมีความหมายตรงกันดังข้อความต่อไปนี้

คำจีนตามเสียงกว้างๆ มีประโยชน์แก่การเทียบเคียงหาที่มาของคำไทยปัจจุบันได้เป็นอย่างดี เพราะภาษาไทยเราแต่เดิมน่าจะปรากฏอยู่แล้วว่าใช้พูดกันอยู่ในประเทศจีนแต่ครั้งโบราณ ภาษาจีนที่ได้คำไปจากภาษาไทยเดิมก็คงมีอยู่ไม่น้อย เพราะฉะนั้น ภาษาจีนตามสำเนียงโบราณจะต้องตรงกับเสียงในภาษากว้างๆ เป็นส่วนมาก ถึงจะยังพิสูจน์ไม่ได้ว่าภาษาจีนกับไทยอาจมีกำเนิดมาจากภาษาดั้งเดิมเดียวกันก็ดี แต่โดยเหตุที่ไทยกับจีนเคยเคล้าคลปะปนกันมานานจนแทบจะถือเอาไควา เป็นภาษาเดียวกัน หากในตอนหลังต่องห่างเห็นกันออกก็ไป นานวันเข้าสำเนียงที่พูดก็ผิดแผกเพี้ยนกันไปเอง ซึ่งแทบจะมองไม่เห็นว่ามีที่มาแห่งเดียวกัน นี้ก็ปรากฏชัดว่าตะวันตก

สอบสวนจนได้ความว่าภาษากว้างต้ง เป็นภาษา เก่ากว่า เพื่อนเพราะรักษาเสียง เดิมไว้ได้ นี้ก็ยอมจะมีประโยชน์ในการ ค้นหาหาความรู้ เรื่องภาษาของเรา เพราะคำในภาษาไทยตรง เสียงกับคำกว้างต้งนั้นได้มากมาย เป็นจำนวนร้อย ๆ จนน่าจะทำให้เห็นว่า กว้างต้งกับเราอาจ เป็นพวกเดียวกันมาแต่เดิมก็ได้^๑

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ นางสาวซอนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ ได้เสนอวิทยานิพนธ์ปริณญาณหาบัณฑิตต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง "ภาษาจีนและภาษาไทยถิ่นเป็นประโยชน์เพียงใดในการค้นคว้าหาที่มาของคำในภาษาไทย" วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษา เปรียบ เทียบคำในภาษาจีนกว้างต้ง ซึ่งถือว่าเป็นภาษาจีน เก่าแก่สำเนียงใกล้เคียงสำเนียงจีนโบราณดั้ง ได้กล่าวมาแล้วกับคำในภาษาไทยว่ามีเสียงและความหมายพ้องกันหรือใกล้เคียงกันอย่างไร การศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่า คนไทยก็มีความสนใจและสังเกต เรื่องความสัมพันธ์ทาง เชื้อสายระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนอยู่ไม่น้อย ดังข้อความต่อไปนี้

... การที่ชาติไทยเคยมีภูมิลาเนาอยู่ทางตอนใต้ของจีนก็คือ การที่ชนชาติทั้งสอง เคยติดต่อกันอย่างใกล้ชิดมาเป็นเวลานานก็คือ พอดีจะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ภาษาทั้งสองได้ยืมคำซึ่งกันและกัน ดังปรากฏว่ามีคำพ้อง เสียงและความหมายกันเป็นจำนวนนับร้อย ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ชาติจีนและชาติไทยมีความสัมพันธ์กันอันสนิททางภาษากล่าวคือ เป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน มีรูปภาษาโดยทั่วไป เป็นอย่างเดียวกันดังได้แสดงไว้แล้ว...^๒

^๑ เสรีวรโกเศศ, ไทย-จีน, (พระนคร : มรรณาการ, ๒๔๑๕), หน้า ๗๐-๗๓.

^๒ ซอนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ, "ภาษาจีนและภาษาไทยถิ่นเป็นประโยชน์เพียงใดในการค้นคว้าหาที่มาของคำในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริณญาณหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๘๕), หน้า ๘๗.

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ นางสาวประพิน มโนมัยวิบูลย์ ได้เสนอวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศึกษิตตมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เรื่อง "A Study of Sino-Thai Lexical Correspondences" ^๑ ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบคำในภาษาไทยมาตรฐาน หรือภาษาไทยกลาง (Standard Thai) กับภาษาจีน โดยเปรียบเทียบย้อนขึ้นไปถึงภาษาจีนในสมัยกลาง (Middle Chinese) ประมาณ พ.ศ. ๑๑๘๓ - พ.ศ. ๑๕๘๓ และบางคำเปรียบเทียบย้อนขึ้นไปได้ถึงภาษาจีนในสมัยโบราณ (Old Chinese) ประมาณ ๕๘๕ ปีก่อนพุทธศักราช - พ.ศ. ๓๓๖ ^๒

ผลจากการศึกษา เปรียบเทียบนี้ ปรากฏว่ามีคำไทยหลายร้อยคำที่ใกล้เคียงกับคำในภาษาจีนในสมัยกลางทางด้านความหมาย พยัญชนะต้น วรรณยุกต์ หรือส่วนอื่น ๆ ที่เหลือ เช่นสระและตัวสะกด เป็นต้น (หลายคำตรงกันทุกด้าน) นอกจากนี้ยังมีคำอีกมากมายที่ใกล้เคียงหรือตรงกับภาษาจีนในสมัยโบราณ ทำให้หน้าจะเชื่อได้ว่า ภาษาไทยกับภาษาจีนนั้นมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ คือประมาณก่อนพุทธศักราชถึง ๕๘๕ ปี

วิทยานิพนธ์ เล่มดังกล่าวยังได้แสดงเสียงพยัญชนะในภาษา ไทดั้งเดิม (Proto initials) ซึ่งคร. หลี่ไคตั้งไว้ด้วย ทำให้เห็นว่าคำในกลุ่มภาษาไทถิ่นอื่น ๆ ก็มีลักษณะตรงกับคำในภาษาจีนเช่นเดียวกัน และทำให้เห็นว่าภาษาไทยกับภาษาจีนมีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสาย เพราะคำเหล่านี้ในภาษาไทยสยามมีพัฒนาการทางเสียงอย่างเดียวกับภาษาไทถิ่นอื่น ๆ และมีลักษณะที่ตรงกับภาษาจีน โดยเฉพาะจีนโบราณ ลักษณะเช่นนี้ทำให้เห็นว่าถ้าคำเหล่านั้นเป็นคำยืมอย่างที่เบเนดิกต์กล่าวไว้ ก็คงต้อง เป็นการยืมตั้งแต่ยังเป็นภาษาไทดั้งเดิมเลยทีเดียว

^๑ Prapin Manomaivibool, "A Study of Sino-Thai Lexical Correspondences." (Ph.D. dissertation, University of Washington, 1975).

^๒ ระหว่างสมัย Old Chinese กับ Middle Chinese เป็นสมัยที่เรียกว่า Pre-Middle Chinese ประมาณ พ.ศ. ๓๘๓ - พ.ศ. ๑๑๘๓.

งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑. ในระหว่างที่ศึกษา เกี่ยวกับภาษาไทถิ่นต่าง ๆ อยู่ นั้น คร. หลี่ ไค่ สั้ง เกต เห็นว่ามีคำจำนวนหนึ่งที่มีความหมายสัมพันธ์กัน แต่พยัญชนะต้นของคำแต่ละคำนั้นจะผิดแผกกันระหว่างพยัญชนะ เสียงก้องและพยัญชนะ เสียงไม่ก้อง เขาได้เสนอความเห็นไว้ในหนังสือเรื่อง A Handbook of Comparative Tai ว่าการเปลี่ยนแปลงระหว่างพยัญชนะต้นที่เป็น เสียงก้องและ เสียงไม่ก้องนี้ อาจ เป็นวิธีการสร้างคำขึ้นใหม่ หรือกระบวนการทางระบบหน่วยคำ (morphological process) ในภาษาไท กิ่ง เดิมก็ได้

หากเรายอมรับหลักเบื้องต้นว่า การ เปลี่ยนถูกกำหนดด้วย พยัญชนะต้นแล้ว ไม่วาการ เปลี่ยนนั้นจะเป็นการ เปลี่ยนจาก A_1 ใน ภาษาถิ่นกลุ่มหนึ่ง เป็น A_2 ในกลุ่มอื่น หรือกลับกันก็ตาม ย่อมสะท้อนให้เห็นการ เปลี่ยนของ เสียงยอบใน ภาษาไท กิ่ง เดิมทั้งสิ้น ซึ่งแสดงว่า มีการ เปลี่ยนเสียงก้องและ เสียงไม่ก้องของพยัญชนะต้นใน ภาษาไท กิ่ง เดิม และบางทีการ เปลี่ยนนั้นอาจ เป็นกระบวนการทางระบบหน่วยคำ ซึ่งทำให้ เกิดคำขึ้นได้

Whether the alternation is A_1 in one group of dialects versus A_2 in the others, or vice versa, it reflects an alternation of allophones in Proto-Tai, if we accept the assumption that the alternation was conditioned by the initial consonant. It would imply that there was an alternation of voiced and voiceless initial consonants in Proto-Tai and that the alternation was perhaps a morphological process by means of which words could be formed.

กร. หลั โดยยกตัวอย่างคำที่มีลักษณะดังกล่าวจากภาษาไทยสยามไว้ ๔ คู่คือ

๑.	ขก	D ₁ S	"to coil, roll"
	คค	D ₂ S	"to bend, be crooked"
๒.	ขม	B ₁	"to dip into, soak"
	ขม	B ₂	"to be wet, moist"
๓.	เขี้ยว	C ₁	"fang, canine tooth"
	เคี้ยว	C ₂	"to chew"
๔.	จำ	A ₁	"to confine, retain"
	ชำ	A ₂	"food susceptible of storage"
๕.	จอ	B ₁	"to join, connect"
	ท่อ	B ₂	"pipe, duct"
๖.	ตอน	A ₁	"part, section"
	ทอน	A ₂	"to cut down, reduce"
๗.	เมื่อ	B ₁	"provided that, for"
	เพื่อ	B ₂	"in order to, for"
๘.	หน	C ₁	"this place, here"
	นี้	C ₂	"this"

คำนี้กร. หลั อธิบายว่า ในภาษาไทยสยามอาจ เป็นได้ทั้ง C₁ (คือหน้) และ B₂ (คือนี้) แต่เมื่อเทียบกับภาษาไทถิ่นอื่น ๆ แล้ว ปรากฏว่าภาษาถิ่นอื่น เป็น C₁ ทั้งสิ้น.

๒. ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ดร.ประพิน มโนมัยวิบูลย์ได้ศึกษาเรื่อง "Tonal Derivation in Thai" และได้รายงานเสนอต่อที่ประชุม The Tenth International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล สหรัฐอเมริกา ในรายงานเรื่องนี้ ผู้รายงานได้ยกตัวอย่างคำในภาษาไทยสยามที่แสดงให้เห็นว่า การที่คำ ๒ คำซึ่งมีความหมายสัมพันธ์กันต่างกัน เฉพาะ เสียงพยัญชนะต้นหรือ เสียงวรรณยุกต์นั้น เป็นเพราะ เกิดการ เปลี่ยนแปลง เสียงพยัญชนะหรือ เสียงวรรณยุกต์ เพื่อประโยชน์ในการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ภาษาไทยใดครั้ง เดิม

ความไม่เหมือนกันของพยัญชนะต้นและความไม่เหมือนกันของเสียงวรรณยุกต์ หาได้ไม่ยากในภาษาไทย. เราสามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเนื่องมาจากกลไกบางอย่างทางระบบหน่วยคำ เป็นปรุม. ความเปลี่ยนแปลงระหว่างพยัญชนะต้นที่เป็นชนิดกับสลิลล์ก็หาได้ไม่ยาก เช่น แบน B₁ "ลักษณะนาม เรียกสิ่งที่เป็นแบนและบาง" กับ แป้น C₁ "แป้น, บางและกลม" ปู้ B₁ "เพศชาย, ผู้ชาย" กับ ผู้ A₁ "ผู้ชายที่แต่งงานกับผู้หญิง" เป็นต้น...

Variation between initials as well as between tones is not rare in Thai. One could hypothesize that such alternations came originally from some kind of morphological devices. Alternation between aspirated and unaspirated consonant initials is not rare. For instance, phæ:n B₁ "sheets, classifier for flat and thin object S", and pæ:n C₁ "flat, thin and round," pua B₁ "male, man" and phua A₁ "a man who is married to a woman"...

Prapin Manomaivibod, "Tonal Derivation in Thai," Paper presented at the Tenth International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics, Georgetown University, 1977, p. 1.

การ เปลี่ยนระหว่าง เสียง ก้อง และ ไม่ก้อง ของพยัญชนะต้น
ก็พบในภาษาไทยเช่นกัน ภาษาไทยมีคำว่า เขี้ยว C₁ "ฟันสำหรับ
ฉีกและเคี้ยว" และ เคี้ยว C₂ "เคี้ยวอาหาร"...

ในบทความนี้ ผู้เขียนจะมุ่ง เน้นคำไทยที่มีความแตกต่างกัน
ในทำนอง เคี้ยวกันหรือทางคำเสียงวรรณยุกต์ และคำความหมาย
ไม่มีเหตุผลที่จะสงสัยว่าคำคู่เหล่านี้จะไม่สัมพันธ์กัน และคำซึ่งใช้เป็น
ตัวอย่างถึงร้อยกว่าคำ ก็เพียงพอที่จะให้เรายอมรับได้ว่า ในภาษาไทย
ดั้งเดิมมีการสร้างคำใหม่จากคำเดิมโดยการใช้ความแตกต่างทาง
เสียงวรรณยุกต์

Alternations between voiced and voiceless consonant
initials are also found in Thai. The Thai language has khiaw
C₁ "canine teeth", and khiaw C₂ "to chew"...

In this paper, the writer will focus on Thai words
which share tonal contrast and semantic contrast. There is no
reason to doubt that these pairs of words are related and the
over one hundred pairs of examples are sufficient for us to
assume that in Proto-Tai, tonal contrast was applied for
creating derived words.

๓. ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เบนจามิน เค. โจว (Benjamin K. T'sou) แห่งมหาวิทยาลัยฮ่องกง ได้ศึกษาภาษาจีนกวางตุ้ง และเขียนบทความเรื่อง

"Homorganic Nasal/Stop Alternations in Cantonese" ^๑ ซึ่งเป็นการสำรวจคำจำนวนมากในภาษาจีนกวางตุ้งที่มีความหมายสัมพันธ์กันแต่ต่างกันที่เสียงพยัญชนะสะกด คือมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างเสียงพยัญชนะนาสิก และพยัญชนะกัก ซึ่งมีฐานที่เกิดเดียวกัน (homorganic nasal/stop alternations) และปัญหานี้ก็ยังเกี่ยวกับความผิดแผกเรื่องเสียงวรรณยุกต์ระหว่างเสียงวรรณยุกต์ D ซึ่งเป็นวรรณยุกต์ของพยางค์คำตาย ^๒ กับเสียงวรรณยุกต์อื่น ๆ ด้วย โจว ได้ยกตัวอย่างคำในภาษากวางตุ้งหลายคำเช่น

p'un	C ₁	"to knock, collide
p'uk	D _{1a}	"to fall unexpectedly
kin	A ₁	"to be strong, solid
kit	D _{1b}	"to enter into solid union; to solidify
t'im	A ₁	"to increase
t'ip	D _{1b}	"to supplement; to adhere

^๑ B.K. T'sou. "Homorganic Nasal/Stop Alternation in Cantonese," Studies in Tai and Mon-Khmer Phonetics and Phonology. (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1979), p. 290.

^๒ ดูเรื่องเสียงวรรณยุกต์ในบทที่ ๒.

เขาได้พยายามแสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างที่พยัญชนะสะกดซึ่งเป็นพยัญชนะนาสิก และพยัญชนะกักนั้น แท้จริงแล้ว เป็นหลักเกณฑ์ในการสร้างคำอย่างหนึ่งในภาษา กวางตุ้ง

บทความนี้พยายามจะสำรวจความแตกต่างและชนวนของกลุ่มคำยักเดี่ยวที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมาย ซึ่งแตกต่างกันเองในแต่ละกลุ่ม อันเนื่องมาจากการ เปลี่ยนเสียงพยัญชนะสะกด นาสิก/กัก ซึ่งต่างก็เป็นเสียงที่มีฐานที่เกิดเดียวกัน เนื่องจากปัญหา เช่นเดียวกันนี้อาจแสดงได้ในแง่ความเปลี่ยนแปลงระหว่างเสียง D - tone (คือกลุ่มของพยางค์ลงท้ายด้วย -p, -t, -k) กับเสียงอื่น ๆ เราจึงจะพยายามแสดงให้เห็นว่าความต่างกันของเสียงพยัญชนะ ซึ่งมีฐานที่เกิดเดียวกันนี้เป็นรากฐานสำหรับความแตกต่างกันในกลุ่มอื่น ๆ โดยธรรมชาติ และช่วยให้สามารถสร้าง สิ่งที่เกิดในอดีตรุ่นใหม่ได้

โนวโดยยกตัวอย่างคำขอมูล เพื่อแสดงว่า เมื่อพิจารณาทางค่านความหมาย เป็นเกณฑ์ คำที่มีตัวสะกด เป็นพยัญชนะกัก จะมีความหมายยุ่งยากซับซ้อนกว่าคำที่มี ตัวสะกด เป็นพยัญชนะนาสิก ซึ่งมีความหมายง่าย ๆ (simple semantic state);

This paper attempts to explore a distinct and sizable class of groups of semantically related monosyllabic words which contrast with each other within each group by means of homorganic nasal/stop alternation of the final consonant. While the same problem may be alternately stated in terms of tonal contrast between D-tone (i.e. the class of syllables ending in -p, -t, -k) and other tones, we shall attempt to show that the homorganicity of the consonantal contrast provides a better basis for contrast by natural classes, and for historical reconstruction.

Ibid.

เห็นได้ชัดจากตัวอย่างภาษาอังกฤษว่า คำ (คำแสดง เหตุ) ยังมีรูปที่ซับซ้อนแ่งความหมายก็ยังมีรูปที่ซับซ้อนในแง่ระบบหน่วยคำกรวย ตัวอย่างต่อไปนี้มาจากข้อมูลภาษากวางตุ้ง ซึ่งแสดงวารูปคำแสดง เหตุ ซึ่งซับซ้อนในแง่ความหมายนั้นลงท้ายด้วยเสียงกัก

kw'ɔŋ	~	kw'ɔ k	[wide] / widen]
t'uŋ	~	tuk	[through passage / poke]
saan	~	saat	[dispersed / scatter]
kin	~	kit	[be solid / solidify]
lin	~	lit	[connected / enumerate]
p'in	~	p'it	[distant / cast aside]

tim	~	tip	[touching / to stack]
tem	~	tep	[drooping / to drop]

It is clear from the English examples that the semantically more complex (causative) form is also the morphological more complex form. The following examples from the Cantonese data show that the semantically more complex causative form ends in a stop:

โดยอาศัยตัวอย่างดังกล่าว เหล่านี้ ย่อมมี เหตุผลพอที่จะ
วางกฎซึ่งสร้างกริยา เหตุ ขึ้นจากกริยาบอกอาการใดโดยเปลี่ยน
เสียงท้าย ซึ่งเป็นนาสิกของคำเดิมไป เป็นเสียงกักซึ่งมีฐานที่ เกิด
เดียวกัน

จากงานวิจัยทั้งหลายทั้งที่กล่าวมาแล้วนี้ ประกอบกับความเชื่อทฤษฎีความ
สัมพันธ์ทาง เชื้อสายระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน ทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์สนใจศึกษา
เกี่ยวกับการแปลงคำในภาษาไทยให้ละเอียคลึกลงยิ่งขึ้น ผู้เขียนเชื่อว่าวิธีการแปลงคำ
ทำนองเดียวกับที่ เบนจามิน เค โจน เสนอไว้ในเรื่อง "Homorganic Nasal/Stop
Alternations in Cantonese" /และที่ จี บี ดาวเนอร์ (G.B. Downer)
เสนอไว้ในเรื่อง "Derivation by Tone-Change in Classical Chinese"^๒
ซึ่งผู้เขียนกล่าวถึงโดยละเอียดในบทที่ ๔ นั้น น่าจะเคยมีใช้อยู่ในระบบภาษาไทย
ด้วยเช่นกัน

On the basis of examples such as these it will be
reasonable to postulate a rule which derives a causative verb
from a stative verb by changing the final nasal of the base to
a homorganic stop.

Ibid.

๒

G.B. Downer, "Derivation by Tone-Change in Classical
Chinese," BSOAS 22(1959): 258 - 290.